

ב"ה

פרשת תזריע

וביום השמיני ימול בשר ערלתו
ויקרא יב, ג.

מדוע שהמוהל יחלל שבת

כתוב בפרשתנו ^[1] "וביום השמיני ימול", "אפילו בשבת" ^[2]:

ובהקדמה – שבשלמא בנוגע לקרבנות ציבור שדוחין את השבת ^[3], יש בהם שתי מעלות: (א) עבודת המקדש, (ב) צורך הציבור; מה שאין כן מצות מילה, אינה עבודת המקדש, ושייכת ליחיד, ואף על פי כן, דוחה את השבת.

וצריך להבין הטעם שמצות מילה דוחה שבת – דלכאורה ^[4], על פי הכלל ^[5] שאין אומרים לאדם חטא כדי שיזכה חברך, למה יעשה המוהל מעשה דחילול שבת בשביל מילת התינוק?

ועל אחת כמה וכמה בנדון דידן, שהמוהל (שצריך לעשות מעשה דחילול שבת בשביל המילה) הוא גדול המחוייב במצוות [כולל גם במצות מילה, כדרשת חכמינו ז"ל ^[6] "המל ימול" ^[7], הן מילה והן פריעה (שהרי "מל ולא פרע כאילו לא מל" ^[8]), וענינו ברוחניות, שהעביר מעצמו (לא רק גסות הרע, אלא) גם דקות הרע ^[9], ואילו הנימול הוא קטן שלא הגיע לחינוך, ואם כן, למה יעשה המוהל מעשה דחילול שבת בשביל מילת התינוק?

ובפרט שהמילה עצמה יכולה להיות גם לאחרי השבת, והמדובר הוא בנוגע לזמן המילה בלבד – שהמוהל צריך לעשות מעשה דחילול שבת כדי שלא לדחות את המילה מיום השמיני (שחל בשבת) ליום המחרת!

והסברה בזה – ברוחניות הענינים:

ידוע ^[10] ש"גמר ועיקר כניסת נפש הקדושה באדם הוא בגיל שלוש עשרה שנים ויום אחד", ו"תחלת כניסת

נפש זו הקדושה היא . . . במצות מילה". וכיון שמדובר אודות כניסת נפש הקדושה, נפש האלקית, שהיא נצחית, מובן, שגם יום אחד (מעט לעת, עשרים וארבע שעות) הוא ענין נצחי^[11], שלכן אין לדחות את המילה אפילו ביום אחד.

ובשביל לפעול כניסת נפש הקדושה אצל יהודי יש לילך במסירת נפש, להניח את עצמו וכל עניניו, גם עניני קדושה – כמו מעשה חילול שבת דהמוהל, בשביל כניסת נפש הקדושה בתינוק על ידי המילה.

וזהו גם תוכן הסיפור שפעם ביום הכיפורים אחר תפלת שחרית, פשט רבינו הזקן את הטלית והקיטל, והלך לקצה העיר, וקיצץ עצים ובישל מרק להחיות נפשה של יולדת שדרה שם^[12]. - בין הטענות שהיו למתנגדים על רבינו הזקן היתה גם טענה על מאורע זה: למה עשה זאת בעצמו ולא שלח מישהו אחר? והשיב רבינו הזקן: בפיקוח-נפש – "מצוה בגדול"^[13], ולא מצאתי מישהו גדול יותר.

ליתר ביאור: כניסת והתגלות נפש האלקית על ידי המילה נעשית רק כאשר המוהל מוכן להניח את עצמו ולילך על מסירת נפש בשביל ענין זה – שאם יהיה צורך למול בשבת, ימסור נפשו לעשות מעשה דחילול שבת וימול בשבת.

כלומר: אין הכוונה שצריך לחפש מסירת נפש, כי אם, שצריך לעשות עבודתו בכל האופנים, וכשיש צורך במסירת נפש, הרי הוא מוכן גם למסירת נפש – על דרך המבואר בדרושי חסידות^[14] החילוק שבין המסירת נפש דרבי עקיבא להמסירת נפש דאברהם אבינו, שרבי עקיבא חיפש את המעלה של מסירת נפש, באמרו "כל ימי הייתי מצטער כו' מתי יבוא לידי ואקיימנו"^[15] מה שאין כן אברהם אבינו לא חיפש את המעלה של מסירת נפש, אלא היה מסור ונתון לקיים את רצונו של הקב"ה בכל האופנים: אם יוכל לקיים את רצונו של הקב"ה ללא מסירות נפש, מה טוב, ואם לאו, מוכן הוא למסור את נפשו בשביל קיום רצונו של הקב"ה.

וכך צריך המוהל להיות מוכן למול את התינוק, לפעול כניסת נפשו הקדושה, בכל האופנים: אם זמן המילה חל באמצע השבוע – ימול באמצע השבוע, ללא מסירות נפש, ואם זמן המילה הוא בשבת – ימסור נפשו לעשות מעשה דחילול שבת וימול בשבת.

אבל אם המוהל עושה את החשבונות שלו, שאם המילה תהיה בזמן הנוח לו, אזי ימול, מה שאין כן בזמן שאינו נוח לו, כמו בשבת, אזי ידחה את המילה ליום ראשון (ולכל היותר יחפש מישהו אחר שיהיה מוכן למול בשבת) – אינו יכול למול גם ביום ראשון, כי, הגישה של עשיית חשבונות היא היפך תנועת המסירות נפש, וכשחסרה אצל המוהל תנועת המסירות נפש אינו יכול לפעול כניסת והתגלות נפש האלקית^[16], ועל זה נאמר^[17] "איש הירא ורך הלבב (שחסרה אצלו תנועת המסירות נפש) עבודתו פסולה", ורק כשעבודתו היא ללא חשבונות, מתוך תנועה של מסירת נפש, ועושה זאת בשמחה^[18] ("אשר שש לעשות צדק בגילה"^[19]), אזי פועל אצל התינוק כניסת והתגלות נפש האלקית, ויגדל להיות "יהודי של מסירות נפש, ויהודי שמח."

קטע משיחת ליל שמחת תורה, רשימת השומעים בלתי מוגה.
ת"מ ה'תשי"א ח"א ע' 37

- [1] תזריע יב, ג.
[2] שבת קלב, א. וראה בארוכה לקו"ש חל"ה ע' 53 ואילך (מהתוועדות זו). וש"נ.
[3] משנה רפ"ב דתמורה (יד, א).
[4] ראה גם לקו"ש שם ע' 58.
[5] שבת ד, א. וש"נ.
[6] ירושלמי שבת פ"ט ה"ב.
[7] לך לך יז, יג.
[8] שבת קלז, רע"ב (במשנה).
[9] ראה תניא אגה"ק ס"ד (קה, ב). ובכ"מ.
[10] שו"ע אדה"ז או"ח (מהדו"ב) סוס"ד.
[11] בזכרון אחדים: ע"ד המבואר בתניא (פכ"ה) ש"יחוד זה למעלה הוא נצחי לעולם ועד. . אלא שלמטה הוא תחת הזמן כו"ו.
[12] ראה גם תורת מנחם – התוועדויות ח"א ע' 44. וש"נ.
[13] ראה יומא פד, ב. שו"ע אדה"ז או"ח סשכ"ח סי"ג.
[14] סה"מ ה'ש"ת ע' ו. ע' טו. ע' 30. סה"ש תש"ג ע' 94. ועוד.
[15] ברכות סא, ב.
[16] ראה לקו"ש שבהערה 16.
[17] בנוסח "הרחמן" לברית מילה.
[18] ראה גם שבת קל, א. מגילה טז, ב.
[19] בנוסח "הרחמן" לברית מילה.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה